

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра графіки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ШРИФТ І ТИПОГРАФІКА»**

для студентів 2 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціалізації «Графіка»

Харків
ХДАДМ
2020

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Шрифт і типографіка» для студентів 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», галузі знань 02 «Культура і мистецтво», ОПП «Графіка».

Розробник: доц. Мельникова У.П.

Схвалено методичною радою ХДАДМ

Протокол від « 29__ » травня _____ 2020 року № 20-02.

АНОТАЦІЯ

до навчальної дисципліни «Шрифт і типографіка»

Дисципліна «Шрифт і типографіка» є однією з професійно-орієнтованих дисциплін підготовки бакалаврів-графіків, котра вивчається протягом I- II семестру першого курсу. Курс «Шрифт і типографіка» складається з теоретичної та практичної частин. Він спрямований на вивчення та практичне засвоєння основ шрифтового та типографічного мистецтва. Базові знання, отримані впродовж вивчення основ шрифту і типографіки, матимуть продовження у подальшому вивченні та засвоєнні дисциплін «Основи графічного дизайну», «Композиція плакату», «Книжкова графіка», «Станкова графіка».

SUMMARY

to discipline «Font and typography»

The discipline «Font and typography» is one of the professionally-oriented disciplines of bachelor's degree training, which is studied during the I-II semester of the first year. The «Font and typography» course is divided into theoretical and practical parts. It is aimed at studying and mastering the foundations of font and typographic art. Basic knowledge gained during the study of the foundations of the font and typography, will continue to further study and mastering the disciplines «Fundamentals of Graphic Design», «Composition of the poster», «Book graphics», «Stank Graphics».

Мета дисципліни «Мистецтво шрифту» полягає у вивченні різновидів шрифту, застосування різних систем каліграфії у творчій роботі. Застосування практичних навичок при створенні шрифтових композицій та виконанні каліграфії, використання знань, отриманих з курсу «Мистецтво шрифту», для вільного оперування шрифтами та втілення свого творчого задуму.

Завданням дисципліни є практичне виконання студентами шрифтових композицій, виконаних вручну та комп'ютерними технологіями, опанування умінь з каліграфічного письма. Вивчення різновидів шрифту, гарнітур, груп шрифтів. У процесі вивчення дисципліни студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань.

Для виконання типографічних композицій використовуються векторні програми Adobe Illustrator, Adobe InDesign. В каліграфічних роботах студенти застосовують навички роботи з тонким або широким пером, колапеном або іншими авторськими інструментами. Розробка авторських каліграфічних композицій та рукописної книги – заключний проект. Студенти на цьому етапі вже мають базові знання зі шрифту, каліграфії. Передбачається не лише володіння широким пером (італік, текстура, фрактура) та тонким пером (коперплейт, спенсеріан, скоропис), а й уміння знайти виразну й цікаву композицію.

Тема 1. ОБРАЗНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ СЛОВА В ТИПОГРАФІЦІ

1. Образна інтерпретація слова засобами друкарського шрифту.

За допомогою типографічних елементів створюється слово-образ. Студенти виконують декілька варіантів у форматі А4. Увага приділяється чорно-білому графічному вираженню слова, із вкрапленням одного або декількох кольорів.

2. Образна інтерпретація власного імені засобами типографіки.

Студенти вивчають походження, значення власного імені. Отримана інформація підштовхує на розробку образного типографічного вирішення композиції. Іншим варіантом може слугувати метафорична трансформація шрифту тощо. Формат виконання роботи – А3.

3. Каліграфічна листівка.

Зміст листівки та її формат студенти обирають самостійно. Каліграфічна композиція виконується тонким, широким пером, або фломастером. Використовується кольоровий макетний картон.

4. Каліграфічна образна інтерпретація вислову або прислів'я.

При написанні українського прислів'я доречне використання скоропису тонким пером або тонким пензлем. Формат виконання роботи – А3.

Тема 2. ОБРАЗ В ТИПОГРАФІЦІ ТА КАЛІГРАФІЇ

5. Шрифтовий настінний календар, типографіка. При виконанні роботи

застосовується виключно типографічні елементи. Календарна сітка виконується студентами самостійно, без застосування готових шаблонів. Доречне залучення обмеженої палітри кольорів. Виконуються три аркуша форматом 30x60 см. Усі аркуші повинні мати подібний колорит, композиційну схему та гарнітуру.

6. Образна інтерпретація поезії різного напрямку.

Розробка проектів з каліграфії відбувається за трьома етапами: 1) підбір рукописного шрифту, відповідного до змісту поезії, стилю, емоційного настрою тексту; 2) композиція, ритмічна наповненість проекту; 3) тональне й колористичне рішення.

7. Титульний аркуш, класична та авторська типографіка.

При виконанні завдання студент має знати основні закони класичної побудови титульного аркуша книги. В авторському варіанті допускається залучення графічних рисованих заставок. Формат роботи – А4.

Тема 3. КОМПОЗИЦІЙНІ ЗАСОБИ В ТИПОГРАФІЦІ

8. Шрифтовий плакат виставки відомого митця засобами класичної типографіки.

При виконанні плакату використовуються комп'ютерні гарнітури. В межах одного аркуша доречно використовувати максимум три різновиди шрифтів. Залучення кольорів – теж мінімальне. При розробці студенти виконують декілька варіантів композиції. Формат плакату – 30x60 см.

9. Шрифтовий плакат власної виставки засобами постмодерністської типографіки.

Використані гарнітури в авторському плакаті відіграють роль зображального, ілюстративного чинника, водночас його читабельність має передавати зміст, характер творчості автора. Можна залучати рукописний, авторський, акцидентний шрифт. При розробці студенти виконують декілька варіантів композиції. Формат плакату – 30x60 см.

Тема 4. КОМПОЗИЦІЙНІ ЗАСОБИ В КАЛІГРАФІЇ

10. Каліграфічна книжка.

Передбачається знайти власний творчий підхід до виконання завдання – створення рукописної книги. Її структура підпорядкована класичним вимогам до побудови та складових книжки. Робота над проектом проходить за трьома напрямками: 1) підбір рукописного шрифту, відповідного до змісту, стилю, емоційного настрою книги; 2) композиція, ритмічна наповненість внутрішньої структури книги; 3) колористичне рішення.

При підборі шрифту студенти вдаються до експерименту як із обранням інструментів, так і з матеріалом. Задля декоративних акцентів до рукописного тексту додаються заголовки, буквиці, написані колапеном, брашпеном, фломастером або власноруч виготовленими інструментами.

Репозитарій ХДАДМ

Додатки

Тема 1. ОБРАЗНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ СЛОВА В ТИПОГРАФІЦІ

1. Образна інтерпретація слова засобами друкарського шрифту.

H^oRIZON

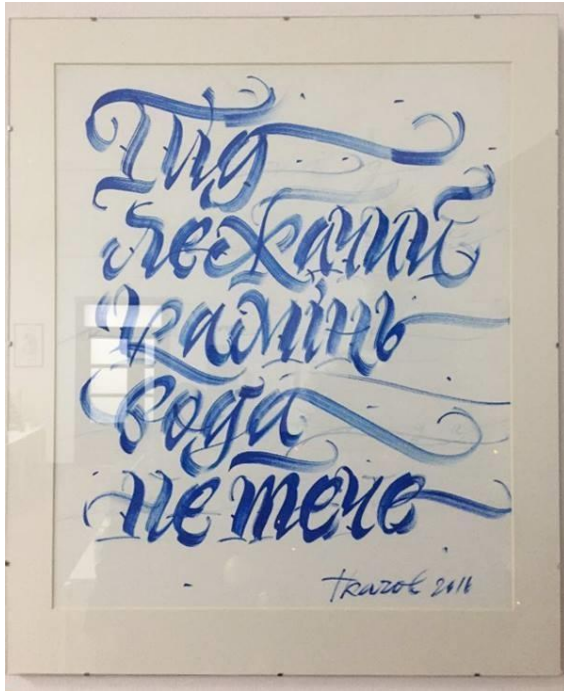
2. Образна інтерпретація власного імені засобами типографіки.

3. Каліграфічна листівка.

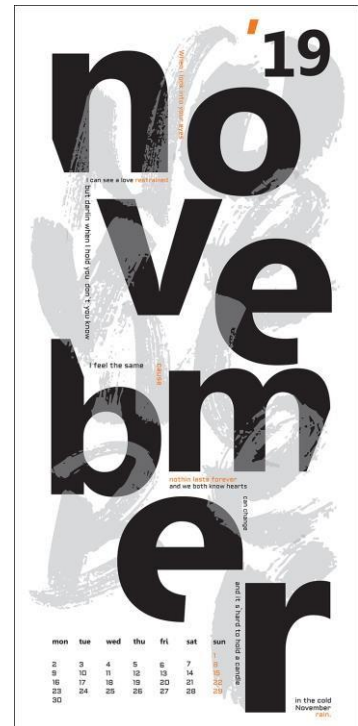

4. Каліграфічна образна інтерпретація вислову або прислів'я.

Тема 2. ОБРАЗ В ТИПОГРАФІЦІ ТА КАЛІГРАФІЇ

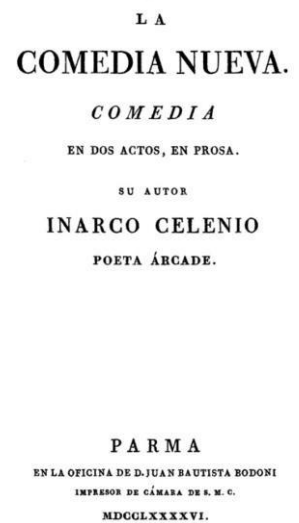
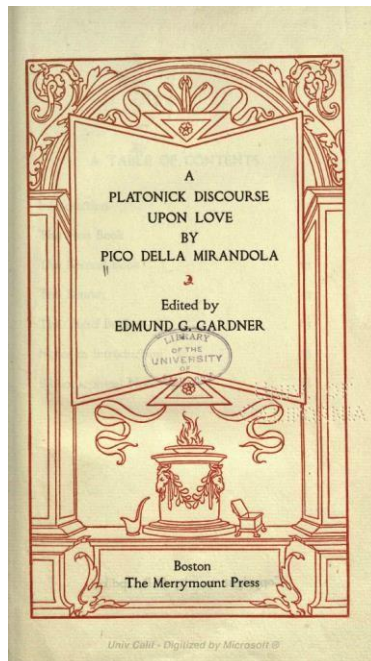
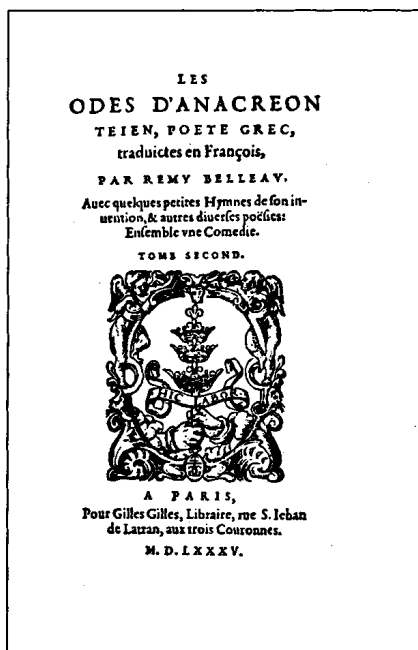
5. Шрифтовий настінний календар.

6. Образна інтерпретація поезії різного напрямку.

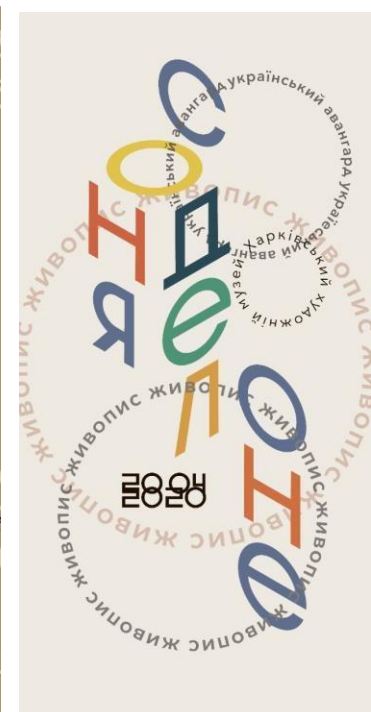
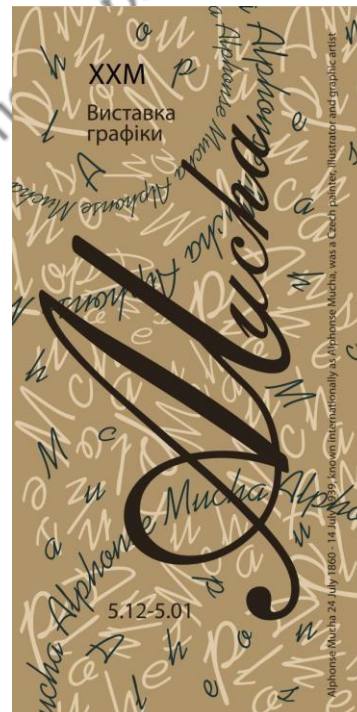
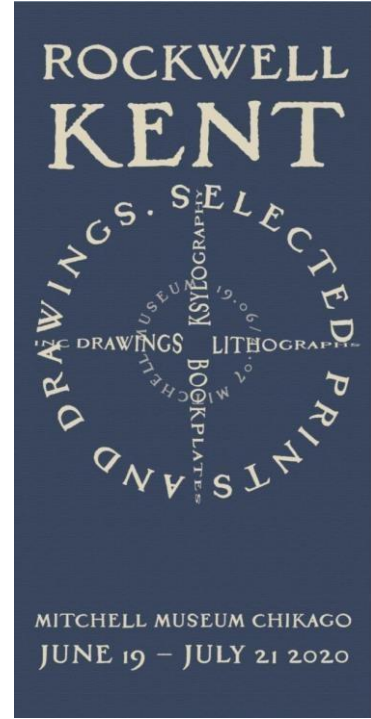
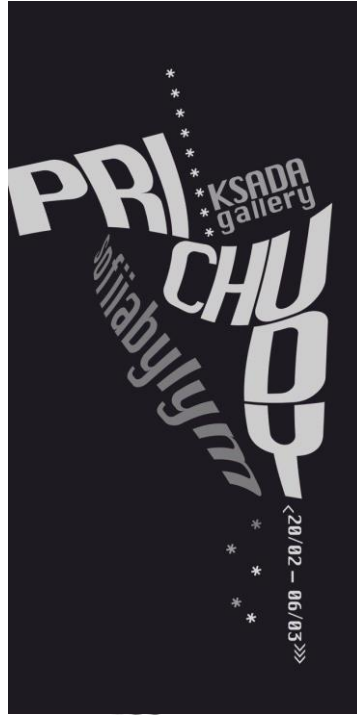
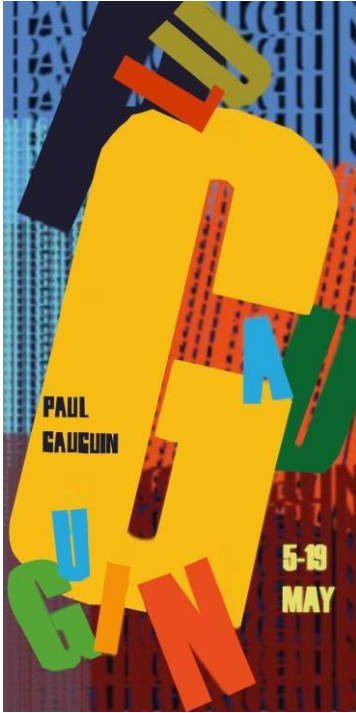

7. Титульний аркуш, класична та авторська типографіка.

Тема 3. КОМПОЗИЦІЙНІ ЗАСОБИ В ТИПОГРАФІЦІ

8. Шрифтовий плакат виставки відомого митця засобами класичної типографіки.

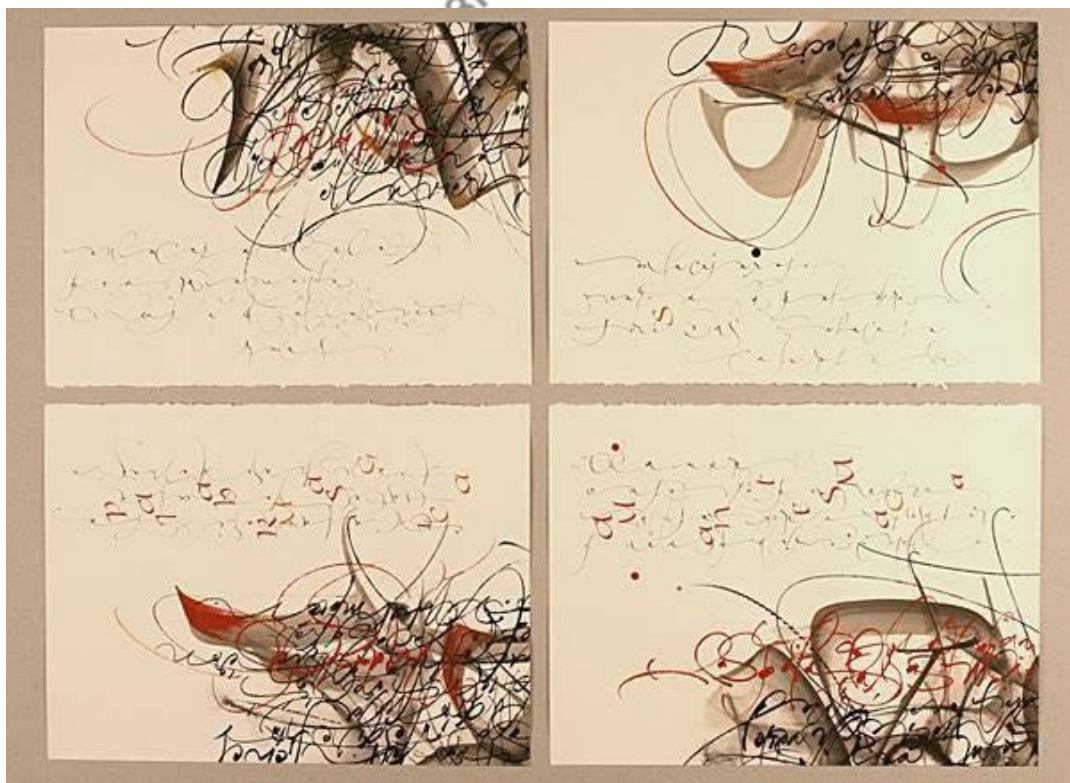

9. Шрифтовий плакат власної виставки
засобами постмодерністської типографіки.

Тема 4. КОМПОЗИЦІЙНІ ЗАСОБИ В КАЛІГРАФІЇ

10. Каліграфічна книжка.

Рекомендована література:

1. Мітченко В. Каліграфія. Взаємовпливи шрифтів: теорія і практика; кирилиця і латиниця; історія і сучасність. — К.: Laurus. — 288 с.
2. Мітченко В. Естетика українського рукописного шрифту. — к.: Грамота, 2007. — 208 с.
3. Шевченко. Композиція плаката: Навч. посібн. — Х.: Колорит, 2004. — 123 с.
4. Гальченко В. Ю. Типографика : основы и принципы / Валерий Юрьевич Гальченко. — Х.: ХГАДИ, 2007. — 72 с.
5. Серов С. И. Типографика визуальной коммуникации / Сергей Иванович Серов. — М. : Линия График, 2004. — 32 с.
6. Кричевский В. Типографика в терминах и образах / Владимир Кричевский. В 2 т. — М. : Слово, 2000. Т 1. — 146 с.
7. Рудер Э. Типографика : руководство по оформлению / Эмиль Рудер ; [пер. с нем., послесловие и коммент. М. Жукова]. — М. : Книга, 1982. — 286 с.
8. Чихольд Я. Облик книги: Избранные статьи о книжном оформлении / Ян Чихольд ; [пер. с нем. В. В. Лазурского, В. П. Милютина, П.Ф.Чекрыжова]. — М. : Книга, 1980. — 240 с.
9. Брингхерст Р. Основы стиля в типографике / Роберт Брингхерст ; [пер. с англ. Г. Северской]. — М. : изд. Д. Аронов, 2006. — 432 с.
10. Гордон Ю. Книга про букви от Аа до Яя / Юрий Гордон. — М. : ИЗДАЛ, 2006. — 384 с.
11. Серов С. И. Гармония классической типографики / Сергей Иванович Серов. — М. : Линия График, 2003. — 32 с.
12. Серов С. И. Типографика визуальной коммуникации / Сергей Иванович Серов. — М. : Линия График, 2004. — 32 с.
13. Феличи Д. Типографика : шрифт, вёрстка, дизайн / Джеймс Феличи ; [пер. с англ. и коммент. С. И. Пономаренко]. — СПб. : БХВ-Петербург, 2005. — 496 с.

14. Чернихов Я. Г., Соболев Н. А. Построение шрифтов / Я. Чернихов. – М. : Архитектура-С, 2005. – 116 с. (репринт по изданию – Лиепая : Лингва, 1952).
15. Friedl, F. Typography. When Who How / Friedl, Friedrich ; Ott, Nicolaus ; Stein, Bernhard. – Köln : Könemann Verlagsgesellschaft mbH, 1998. – 302 p.

Електронні ресурси:

16. Серов С. И. Легкое дыхание : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2007. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a1237/> , вільний. – Загол. з екрану.
17. Серов С. И. Серебро книжной полосы : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2007. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a2666/> , вільний. – Загол. з екрану.
18. Серов С. И. Долгое прощание : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2006. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a1484/> , вільний. – Загол. з екрану.
19. Maajoer, M. My Type Design Philosophy : [Электронный ресурс] / Martin Maajoer. – Электрон. дан. – Typotheque, 1999-2010. – Режим доступа : http://www.typotheque.com/articles/my_type_design_philosophy.html , вільний. – Загол. з екрану.